

PIRMIE DRAUDZES VADĪTĀJI

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Apd 6. nodaļa, Apd 7:48, Ebr 5:11–14, Mih 6:1–16, Apd 7. nodaļa, Apd 8:4–25.

ATMIŅAS PANTS:

“Dieva vārds auga, un mācekļu skaits Jeruzālemē strauji pieauga, arī daudzi priesteri pieņēma ticību” (Apd 6:7).

Daudzi, kas atgriezās Vasarsvētkos, bija hellēņu jūdi, tas ir, jūdi no grieķu-romiešu pasaules, kas nu dzīvoja Jeruzālemē (Apd 2:5, 9–11). Neskatoties uz to, ka viņi bija jūdi, viņi atšķīrās no Jūdejas jūdiem – Apd 6:1 tie nosaukti par ebrejiem – daudzos aspektos, no kuriem visredzamākā atšķirība ir tā, ka viņi nerunāja aramiešu valodā, ko tolaik lietoja Jūdejā.

Bija arī vairākas citas atšķirības gan kultūras, gan reliģijas ziņā. Tā kā viņi bija piedzimuši svešā zemē, viņi nebija iesaņņojušies Jūdejas jūdu tradīcijās, vai vismaz viņu saknes nebija tik dziļas kā Jūdejas jūdiem. Viņi, jādōmā, nebija tik ļoti pieķērušies tempļa ceremonijām un tiem Mozus likuma aspektiem, kas bija attiecināmi tikai uz Israēla tautu.

Pavadījuši lielāko daļu savas dzīves grieķu un romiešu vidē un dzīvojuši ciešā kontaktā ar pagāniem, viņiem bija vieglāk pieņemt kristīgās ticības iekļaujošo raksturu. Daudzus hellēniskos jūdus Dievs izmantoja, lai tie nestu liecību visai pasaulei.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 28. jūlijā.

Septiņu iecelšana

Izlasi Apd 6:1. Par ko sūdzējās hellēņu izcelsmes ticīgie? _____

„Sūdžību iemesls bija apgalvojums, ka grieķu atraitnes tiek atstātas novārtā, nodrošinot ikdienas palīdzību. Ikkatra nevienlīdzība ir pretēja evaņģēlija garam, tomēr sātanam izdevās pamodināt aizdomas. Tagad bija jāpieņem ātrs lēmums, lai atņemtu katru neapmierinātības iemeslu, vai arī ienaidnieks būs uzvarējis savās pūlēs ienest šķelšanos starp ticīgajiem.” (Elena Vaita “Apustuļu darbi” 88. lpp.)

Risinājums, ko piedāvāja apustuļi, bija, lai jūdi izvēlas no sava vidus septiņus vīrus, kas “kalpo [diakoneō] pie galda” (Apd 6:2), kamēr viņi pavadīs laiku lūgšanās un “kalpošanā [diakonia] ar vārdu” (Apd 6:4). Tā kā “dakoneō” un “diakonia” pieder pie vienas un tās pašas vārdu grupas, vienīgā reālā atšķirība ir “galdi” Apd 6:2 un “vārds” Apd 6:4. Tas kopā ar īpašības vārdu “ikdienas” (Apd 6:1), šķiet, norāda uz diviem galvenajiem elementiem pirmkristiešu draudzes ikdienas dzīvē: mācīšanu (“vārds”) un sadraudzību (“galdi”), kas sastāvēja no kopīgas maltītes, Kunga Vakarēdiena un lūgšanām (Apd 2:42, 46; 5:42).

Citiem vārdiem, apustuļi kā pilnvaroti Jēzus mācības nesēji nodarbosies galvenokārt ar doktrīnas mācīšanu un lūgšanām, bet ieceltie septiņi vīri būs atbildīgi par sadraudzības aktivitātēm vairākās mājas draudzēs. Viņu pienākumi tomēr nebija ierobežoti ar diakonu pienākumiem, kā tie tiek saprasti mūsdienās. Viņi patiesībā bija pirmie baznīcas draudzes vadītāji.

Izlasi Apd 6:2–6. Kā tika izraudzīti septiņi vīri un kā viņiem tika uzticēta kalpošana? _____

Kandidātiem bija jābūt ar morālām, garīgām un praktiska rakstura īpašībām: viņiem vajadzēja būt godājamai reputācijai un piepildītiem ar Garu un gudrību. Līdz ar kopienas apstiprinājumu šie septiņi bija izraudzīti un iesvētīti ar lūgšanu un roku uzlikšanu. Šķiet, ka rituāls norāda uz publisku atzīšanu un autoritātes piešķiršanu kā diakonam.

Ir tik viegli sēt strīdus draudzē, vai ne? Kā mēs varam darīt visu Dieva dotajā spēkā, lai saglabātu mieru savā starpā un pievērstos misijai? _____

Stefana kalpošana

Pēc uzdevuma došanas septiņi vīri iesaistījās ne tikai draudzes kalpošanā, bet arī efektīvā liecināšanā. Rezultāts bija tāds, ka evaņģēlijs turpināja izplatīties un ticīgo skaits auga (Apd 6:7). Šī augšana, protams, sāka radīt pretestību pirmkristiešu draudzē. Pēc tam stāstījums pievērsās Stefanam, vīram ar reti sastopamu garīgu stāju.

Izlasi Apd 6:8–15. Ko šie panti mums māca par Stefanu un viņa ticību un raksturu? Ko Stefans sludināja, kas tik ļoti sadusmoja viņa pretiniekus? _____

Kā hellēņu jūds Stefans līdzdalīja evaņģēliju hellēņu sinagogās Jeruzālemē. Pilsētā bija vairākas šādas sinagogas. Apd 6:9, iespējams, atsaucas uz divām no tām – viena bija dienvidu imigrantu (jūdiem no Kirēnas un Aleksandrijas), bet otra ziemeļu imigrantu (jūdiem no Kilikijas un Āzijas).

Jēzus, bez šaubām, bija centrālais jautājums viņu debatēs, bet pret Stefanu celtās apsūdzības norāda uz tādu izpratni par evaņģēliju un ar to saistītajiem jautājumiem, kas, iespējams, pārspēja jūdu ticīgos. Stefans tika apsūdzēts Mozus un Dieva zaimošanā, tas ir, pret likumu un templi. Pat ja viņš tika nepareizi saprasts dažos jautājumos – vai arī viņa vārdi tika tišām sagrozīti un pret viņu tika izteikta viltus liecība –, apsūdzības varēja nebūt pilnīgi nepareizas, kā tas bija paša Jēzus gadījumā (Mk 14:58, Jņ 2:19). Stefana tiešais tempļa elkdievīgās godāšanas nosodījums sinedrija priekšā (Apd 7:48) atklāj, ka viņš saprata dziļāk Jēzus nāvi un kur tā aizvedis, vismaz attiecībā uz templi un tās ceremoniālo kalpošanu.

Citiem vārdiem, lai gan varbūt daudzi jūdu ticīgie no Jūdejas vēl joprojām bija pieķērušies templim un citiem ceremoniālajiem rituāliem (Apd 3:1, 15:1, 5; 21:17–24) un viņiem bija grūti tos atstāt (Gal 5:2–4, Ebr 5:11–14), Stefans un varbūt arī citi hellēņu ticīgie ātri saprata, ka Jēzus nāve nozīmēja galu visai tempļa sistēmai.

Kāpēc mums ir jābūt uzmanīgiem, lai tik ļoti nenoslēgtos savos uzskatos, aizverot durvis jaunai gaismai, kad tā nāk? _____

Sinedrija priekšā

Izlasi Apd 7:1–53. Ko Stefans teica saviem apsūdzētājiem? _____

Apsūdzības, kas tika izteiktas Stefanam, vadīja pie viņa apcietināšanas un tiesas sinedrija priekšā. Likums un tempļa kalpošana saskaņā ar jūdu tradīciju bija divi no trim pīlāriem, uz kuriem balstās pasaule – no kuriem pēdējais ir labie darbi.

Vienkāršs mājiens, ka Mozus ceremonijas ir novecojušas, patiešām tika uzskatīts kā uzbrukums tam, kas jūdaismā bija visvētākais, tāpēc arī bija apsūdzība zaimošanā (Apd 6:11).

Stefana atbilde ir visgarākā runa Apustuļu darbos, kas pats par sevi ir norādījums uz to, cik tā ir svarīga. Kaut arī pirmajā brīdī tā nešķiet nekas vairāk kā garlaicīga Israēla vēstures izklāstīšana, mums vajadzētu saprast šo runu saistībā ar Vecās Derības derību un to, kā pravieši izmantoja tās struktūru, kad viņi nostājās kā reliģisku reformu nesēji, lai aicinātu Israēlu atgriezties pie tās prasībām. Kad tas notika, viņi reizēm izmantoja ebreju vārdu “*riḅ*”, kura vislabākais tulkojums, iespējams, ir “derības tiesas process”, lai izteiktu domu, ka Dievs uzņemas likumīgu rīcību pret Saviem ļaudīm, jo viņi nav turējuši derību.

Mih 6:1, 2, piemēram, “*riḅ*” ir minēts trīs reizes. Tad, sekojot Sinaja derības paraugam (2Moz 20–23), Miha atgādina ļaudīm par Dieva varenajiem darbiem viņu labā (Mih 6:3–5), par derības noteikumiem un tās pārkāpumiem (Mih 6:6–12) un visbeidzot par lāstiem par pārkāpumiem (Mih 6:13–16).

Tas, iespējams, ir Stefana runas fons. Kad viņam lūdza paskaidrot savu rīcību, viņš necentās atspēkot apsūdzības, ne arī aizstāvēt savu ticību. Tā vietā viņš pacēla balsi tieši tāpat, kā to darīja senatnes pravieši, kad viņi nesa Dieva “*riḅ*” pret Israēlu. Viņa garais pārskats par Dieva attiecībām ar Israēlu pagātnē bija ar nodomu ilustrēt viņu nepateicību un nepaklausību.

Patiešām, ar Apd 7:51–53 Stefans vairs nav apsūdzētais, bet Dieva pravietiskais pārstāvis, kas nes Dieva derības tiesu pret šiem vadītājiem. Ja viņu tēvi bija vainīgi praviešu nokaušanā, tad viņi bija vēl vairāk vainīgi. Pārmaiņa no “mūsu tēvi” (Apd 7:11, 19, 38, 44, 45) uz “jūsu tēvi” (Apd 7:51) ir nozīmīga: Stefans lauza solidaritāti ar savu tautu un ieņēma noteiktu nostāju par Jēzu. Maksa par to bija milzīga, tomēr viņa vārdi neatklāja ne bailes, ne nožēlu.

Kad bija pēdējā reize, kad tev bija jāieņem stingra un nesvārstīga nostāja par Jēzu? Vai tu to izdarīji, vai drīzāk runāji blēņas? Ja runāji blēņas, kādai pārmaiņai vajadzētu notikt? _____

Jēzus Debesu pagalmos

Tā kā pēc definīcijas pravietis (ebreju val. *nābī*) ir kāds, kas runā Dieva vārdus, Stefans kļuva par pravieti tajā pašā brīdī, kad viņš izteica Dieva “*rīb*” pret Israēlu. Tomēr viņa pravietiskā kalpošana bija īsa.

Izlasi Apd 7:55, 56. Kāda bija Stefana atklāsmes nozīme? _____

“Kad Stefans sasniedza šo vietu, ļaudis sacēlās troksnis. Dzirdot, kā pravietojumi tiek attiecināti uz Kristu un kā tiek runāts par templi, priesteris, cenzdamies izrādīt sašutumu, saplēsa savas drēbes. Stefanam tā bija zīme, ka viņa balsij drīz būs jāapklust uz visiem laikiem. Viņš redzēja savu vārdu izraisīto pretestību un saprata, ka nodod pēdējo liecību. Lai gan viņa runa bija tikai pusē, viņš to pēkšņi pārtrauca.” (Elena Vaita “Apustuļu darbi” 100. lpp.)

Kad Stefans stāvēja jūdu vadītāju priekšā, izsakot apsūdzību pret viņiem Dieva lietas sakarā, Jēzus stāvēja Debesu tiesā – tas ir, Debesu svētnīcā blakus Tēvam, kas ir norādījums, ka tiesa virs zemes bija patiesās tiesas izpausme, kas notika Debesīs. Dievs tiesās viltus skolotājus un vadītājus Israēlā.

Tas izskaidro to, kāpēc šeit pietrūkst aicinājuma nožēlot, kas bija vispārīga iezīme iepriekšējās Apustuļu darbu runās (2:38, 3:19, 5:31). Israēla teokrātijai bija pienācis gals, kas nozīmēja, ka pasaules glābšana vairs ilgāk netiks nesta ar Israēla tautas starpniecību, kā tas bija apsolīts Ābrahāmam (1Moz 12:3, 18:18, 22:18), bet to darīs Jēzus sekotāji, jūdi un pagāni, kam tagad bija jāatstāj Jeruzāleme un jādodas liecināt pasaulei (Apd 1:8).

Izlasi Apd 7:57 – 8:1, 2. Kā Lūka ziņo par Stefana nāvi? _____

Nomētāšana ar akmeņiem bija sods par zaimošanu (3Moz 24:14), lai gan nav skaidrs, vai Stefans tika notiesāts uz nāvi vai arī fanātiska pūļa nolīcots. Jebkurā gadījumā viņš bija pirmais zināmais Jēzus ticīgais, kas tika nogalināts savas ticības dēļ. Tas, ka liecinieki atstāja savas drēbes pie Saula kājām, norādīja, ka viņš bija Stefana pretinieku vadītājs. Tomēr, kad Stefans lūdza par saviem bendēm, viņš lūdza arī par Saulu. Tikai cilvēks ar pārāku raksturu un nesvārstīgu ticību varēja kaut ko tādu izdarīt, kas bija spēcīga viņa ticības un Kristus realitātes atklāšanās viņa dzīvē.

Evaņģēlija izplatīšanās

Uzvāra pār Stefanu iesāka masīvas vajāšanas pret ticīgajiem Jeruzālemē, ko, bez šaubām, iniciēja tā pati pretinieku grupa. Grupas vadītājs bija Sauls, kas draudzei bija radījis lielu kaitējumu (Apd 8:3, 26:10). Tomēr vajāšanas izrādījās ar labu ietekmi.

Izkaisīti pa Jūdeju un Samariju, ticīgie izgāja sludināt evaņģēliju. Pavēle liecināt šajos apgabalos (Apd 1:8) nu tika izpildīta.

Izlasi Apd 8:4–25. Kādas mācības ir atklātas šajos ziņojumos? _____

Samarieši bija pa pusei israēlieši, pat no reliģiskā viedokļa. Viņi bija monoteisti, kas pieņēma pirmās piecas Mozus grāmatas, praktizēja apgrauzīšanu un gaidīja Mesiju. Tomēr jūdiem samariešu reliģija likās samaitāta, kas nozīmēja, ka samariešiem nebija daļas Israēla žēlastības derībā.

Negaidītā samariešu atgriešanās pārsteidza draudzi Jeruzālemē, tāpēc apustuļi sūtīja Pēteri un Jāni izvērtēt situāciju. Tas, ka Dievs atturēja Gara izliešanos līdz Pētera un Jāņa nākšanai (Apd 8:14–17), iespējams, bija domāts, lai pārliecinātu apustuļus, ka samariešiem ir jātiek pieņemtiem kā pilntiesīgiem ticīgo kopienas locekļiem (Apd 11:1–18).

Tomēr ar to viss nebeidzās. Apd 8:26–39 mums ir stāsts par Filipu un etiopieti, einuhu, kas pēc Bībeles izpētes lūdza, lai viņu krista. “Tad viņš lika apturēt ratus, un viņi abi, Filips un augstmanis, iekāpa ūdenī, un Filips viņu kristīja” (Apd 8:38).

Vispirms samarieši, tad etiopietis, svešinieks, kas bija atnācis uz Jeruzālemi, lai pielūgtu Dievu, un nu bija ceļā uz mājām. Evaņģēlijs bija pārkāpis Israēla robežas un aizsniedzis pasauli, kā bija paredzēts. Tomēr tas viss bija tikai sākums, jo šie pirmie jūdu ticīgie drīz ceļos pa visu toreiz zināmo pasauli un sludinās lielisko vēsti par Jēzus nāvi, kas samaksāja sodu par viņu grēkiem un visiem visur piedāvā glābšanas cerību.

Pēteris teica Sīmanim, ka viņš ir “žults rūgtuma pilns un nelietības saistīts” (Apd 8:23).

Kāds bija risinājums viņa problēmai un ikvienam, kas var nonākt līdzīgā situācijā? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

“Pār Jeruzālemes draudzi izvērstās vajāšanas panāca to, ka evaņģēlija darbam tika dots jauns stimuls. Šeit Vārda sludināšanu bija pavadījuši ievērojami panākumi, un draudēja briesmas, ka mācekļi te varētu uzkvēties pārāk ilgi, neievērojot Pestītāja uzdevumu iet pa visu pasauli. Aizmirsdami, ka spēks stāvēt pretī ļaunumam visstraujāk vairojas rosīgi strādājot, viņi sāka domāt, ka nav svarīgāka pienākuma kā aizsargāt Jeruzālemes draudzi no ienaidnieka uzbrukumiem. Kur viņiem vajadzēja audzināt jaunatgrieztos nest evaņģēliju tiem, kas to vēl nebija dzirdējuši, draudēja briesmas ieņemt nostāju, kas liktu apmierināties ar jau sasniegto. Dievs pieļāva vajāšanas, lai izkaisītu savus pārstāvjus pa apkārtējām zemēm, kur tie varētu darboties citu labā. Izdzīti no Jeruzālemes, ticīgie ‘staigāja apkārt, sludinādami evaņģēliju.’” (Elena Vaita “Apustuļu darbi” 105. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Izlasi rūpīgi Elenas Vaitas citātu par briesmām, kas draudēja agrīnajai draudzei, kļūstot apmierinātai ar sevi un saviem sasniegumiem. Pirmkārt, tas nozīmē, ka pretēji populāriem uzskatiem daudzi jūdi patiešām pieņēma Jēzu kā savu Mesiju. Un -- vēl svarīgāk -- kādu brīdinājumu mums kā tautai vajadzētu paņemt no tā mūsdienās? Kā mēs varam būt droši, ka mēs pārāk neaizraujamies, aizsargājot to, kas mums jau ir, nevis darot to, kas mums ir jādara – jāaizsniedz pasaule?

2. Apustuļu laikā attiecības starp jūdiem un samariešiem iezīmēja gadsimtiem ilgs nikns naidis. Ko mēs varam mācīties no fakta, ka Filips, līdzīgi jūdiem, nesa liecību par Jēzu Samarijā? Pat kā septītās dienas adventisti mēs neesam imūni pret kultūras un etniskiem aizspriedumiem. Ko krustam vajadzētu mums mācīt par to, ka mēs visi Dieva priekšā esam vienādi? Ko Kristus nāves universālumam vajadzētu mums mācīt par katra cilvēka bezgalīgo vērtību?

3. Kā Filips tuvojās etiopietim (8:27–30)? Kā mēs varam būt atvērtāki iespējām līdzdalīt evaņģēliju citiem?

4. Ko mēs esam mācījušies no Apd 6–8, kas mums var palīdzēt efektīvāk īstenot draudzes misiju?